

ODPIS

Sygn. akt VIII U 10378/14

WYROK

W IMIENIU

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 grudnia 2016 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie : Przewodniczący SSO Maciej Nawrocki

Protokolant st. prot. sąd. Magdalena Pelz

po rozpoznaniu w dniu 22 grudnia 2016r. w Poznaniu

odwołania **A. D.**

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w P.

z dnia 3 października 2014r., znak: (...)

w sprawie **A. D.**

przy udziale zainteresowanych R. T. i (...) s.c.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w P.

o podleganie ubezpieczeniom społecznym

1. **oddala odwołanie,**

2. **zasądza od odwołującej na rzecz pozwanego organu rentowego kwotę 60 zł tytułem zwrotu kosztów procesu (zastępstwa procesowego).**

/-/ Maciej Nawrocki

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 3 października 2014 r., znak (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w P., na podstawie art. 38 ust. 1 i 2 w zw. z art. 83 ust. 1 pkt 1 i 2 oraz art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 8 ust. 1, art. 11 ust. 1, art. 12 ust. 1, art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 963; dalej: ustawa o sus), art. 22 § 1, art. 83 § 1 i § 2 kc, stwierdził, że A. D. zgłoszona jako pracownik od dnia 3 marca 2014 r. przez płatnika składek (...) s.c. R. T. M. T. z siedzibą w Z. nie podlega obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu i wypadkowemu od dnia 3 marca 2014 r.

W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, iż A. D. została zgłoszona do ubezpieczeń społecznych jako pracownik od 3 marca 2014 r. przez płatnika składek (...) s.c. R. T. M. T.. W postępowaniu wyjaśniającym płatnik składek wskazywał, iż A. D. znał już wcześniej i w trakcie przypadkowej rozmowy przyznał, że poszukuje pracownika do pomocy w pracach biurowych. A. D. wyraziła wówczas chęć podjęcia zatrudnienia. Miała zajmować się tworzeniem dokumentacji przetargowej, odpisywać na e-maile, segregować dokumenty, sporządzać faktury, rozliczać budowy.

R. T. nie przedstawił żadnych dokumentów wskazujących na wykonywanie powyższych czynności. Zeznał także, iż nie może wskazać osoby, która mogłaby potwierdzić wykonywanie pracy przez ubezpieczoną, ponieważ nikomu nie przedstawił jej jako nowego pracownika, a A. D. rozpoczynała pracę po zakończeniu pracy przez pozostałych pracowników. Pracowała 3-4 razy w tygodniu, od godziny 16.30 do 20.30 oraz w niektóre soboty w godzinach od około 9.00-10.00 do 16.00-17.00. Natomiast ubezpieczona wskazała, iż wykonywała pracę w godzinach popołudniowych od 16.30 do 21.30 oraz w weekendy; w tygodniu wymiar czasu pracy nie przekraczał 40 godzin. Odwołując miała kontakt tylko z pracodawcą. Organ rentowy ustalił także, iż w tym czasie ubezpieczona była jednocześnie zatrudniona w (...), gdzie pracowała w nienormowanym czasie pracy. Z pisma (...) Wojewódzkiej K. (...) z dnia 2 września 2014 r. wynika, że A. D. w okresie od 3 marca 2014 r. do 17 marca 2014 r. wykonywała pracę od godziny 7.30 do godziny 15.30, a od 18 marca 2014 r. do 25 kwietnia 2014 r. przebywała na urlopie wypoczynkowym. Świadek W. W. podał, iż R. T. przedstawił mu ubezpieczoną jako nowego pracownika i widział ją tylko jeden raz. Zdaniem organu rentowego niemożliwe było również, aby ubezpieczona po skończeniu pracy w (...) o godzinie 15.30, podejmowała kolejną pracę u płatnika składek o godzinie 16.30, z uwagi na odległość pomiędzy obu miejscami zatrudnienia. Zakład uznał, iż brak jest jednoznacznych dowodów potwierdzających fakt wykonywania pracy oraz nasuwające się wątpliwości dotyczące możliwości dojazdu do miejsca drugiego zatrudnienia w ciągu 1 godziny. Wobec powyższego ustalił, iż zgłoszenie A. D. do ubezpieczeń społecznych jako pracownika od 3 marca 2014 r. było dokonane dla pozorów, w celu uzyskania świadczeń chorobowych i macierzyńskich, gdyż od 28 kwietnia 2014 r. A. D. stała się niezdolna do pracy w związku z ciążą. /vide: decyzja w aktach ZUS/

Dnia 15 listopada 2014 r. (data nadania przesyłki poleconej), w formie i terminie przewidzianym prawem, **A. D.** złożyła odwołanie od powyższej decyzji, wnosząc o jej zmianę i orzeczenie, że podlega ubezpieczeniu społecznemu: emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu, wypadkowemu z tytułu zatrudnienia na umowę o pracę w (...) s.c. R. T. M. T. od 3 marca 2014 r. oraz zasądzenie kosztów procesu wraz z kosztami zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu odwołująca podniosła, iż była zatrudniona w (...) s.c. i z tego tytułu została zgłoszona do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych od 3 marca 2014 r. jako pracownik. A. D. została zatrudniona na stanowisku pracownika biurowego. „Znała się na komputerze oraz sporządzaniu korespondencji handlowej”. W firmie zajmowała się redagowaniem korespondencji, redagowaniem ofert, odpowiadaniem na oferty kontrahentów. Pracowała popołudniami, od godziny 16.30 do 21.30, trzy-cztery razy w tygodniu oraz w weekendy. Wynikało to z faktu, iż odwołująca była zatrudniona w innych zakładzie pracy. Wynagrodzenie odwołującej wynosiło 3.300 zł miesięcznie brutto. Zdaniem odwołującej nie można uznać, by umowa o pracę nosiła cechy pozorności bądź zmierzała do obejścia prawa. /vide: odwołanie k. 2-4 akt/

Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w P. w odpowiedzi na odwołanie przytoczył argumentację prawną i faktyczną zaprezentowaną w zaskarżonej decyzji oraz wniósł o oddalenie odwołania. /vide odpowiedź na odwołanie k. 11-12 akt/

Sąd nie wzywał postanowieniem do udziału w sprawie R. T. i M. T. w charakterze zainteresowanych, albowiem jako strony postępowania przed organem rentowym stali się oni stronami niniejszego postępowania.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

A. D. urodziła się w dniu (...) Mieszka w L., przy ulicy (...). W 2014 r. odwołująca pomieszkiwała także w Ł. oddalonych o 20 km od L..

W 2011 r. odwołująca ukończyła studia w Wyższej Szkole (...) w P. na kierunku stosunki międzynarodowe. Natomiast w 2012 r. odwołująca uzyskała tytuł starszego inspektora ds. bezpieczeństwa i higieny pracy w związku z ukończeniem studiów podyplomowych na Uniwersytecie Ekonomicznym w P..

Od września 2011 r. odwołująca jest zatrudniona w (...) Wojewódzkiej K. (...) w P. na stanowisku starszego referenta ds. organizacji jednostek opiekuńczo-wychowawczych i sprawozdawczości planistycznej, a od października 2013 r.

jako specjalista do spraw informacji i promocji oraz rzecznik prasowy. A. D. jest zatrudniona w pełnym wymiarze czasu pracy.

dowód: CV, kwestionariusz osobowy (k. 27); zeznania odwołującej (k. 98v-99)

W dniu 31 stycznia 2014 r. odwołująca została poddana zabiegowi in vitro, który został przeprowadzony w I. (...) Centrum (...) w P.. Zgodnie z zaleceniami placówki medycznej pacjentka po transferze powinna prowadzić spokojny tryb życia, ograniczając aktywność fizyczną.

dowód: karta informacyjna (k. 103), faktury VAT (k. 104-105), zalecenia ogólne kliniki (k. 146-152), dokumentacja medyczna odwołującej (k. 144 – koperta)

W trakcie wizyty lekarskiej w dniu 19 lutego 2014 r. potwierdzono ciążę w 4-5 tygodniu. Przewidywany termin porodu ustalono na dzień 15 października 2014 r.

dowód: dokumentacja lekarska (k. 131-140)

Na początku 2014 r., odwołująca spotkała we L. R. T. prowadzącego firmę (...) s.c. z siedzibą w Z., który wcześniej wykonywał u niej remont mieszkania. W trakcie rozmowy R. T. oświadczył, iż poszukuje pracownika do prac administracyjno-biurowych. Natomiast odwołująca podała, że poszukuje dodatkowego zatrudnienia ze względów finansowych.

Po pewnym czasie odwołująca zadzwoniła do R. T. z zapytaniem, czy oferta zatrudnienia jest nadal aktualna. Po uzyskaniu pozytywnej odpowiedzi, A. D. przesała swoje dokumenty wraz z CV.

dowód: zeznania zainteresowanego (k. 97v-98); zeznania odwołującej (k. 98v-99)

Wobec powyższego, umową o pracę z dnia 3 marca 2014 r. A. D. została zatrudniona w (...) S.C. R. T. M. T. na stanowisku pracownika administracyjno-biurowego, w pełnym wymiarze czasu pracy. Wynagrodzenie zostało ustalone w wysokości 2.500 zł brutto. Odwołująca została zatrudniona w zadaniowym systemie czasu pracy obejmującym przeciętnie 40 godzin w tygodniu, w przeciętnie 5 dniowym tygodniu pracy, w 1 miesięcznym okresie rozliczeniowym.

Dnia 3 marca 2014 r. odwołująca otrzymała zaświadczenie lekarskie o braku przeciwwskazań zdrowotnych do wykonywania pracy na stanowisku pracownika administracyjno-biurowego. W tym samym dniu odwołująca odbyła szkolenie wstępne w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy.

A. D. złożyła również wniosek o zwiększenie kosztów uzyskania przychodu dotyczących umowy o pracę o 25% w związku z miejsce zamieszkania w innej miejscowości niż zakład pracy.

W związku z zawarciem umowy o pracę, odwołująca z dniem 3 marca 2014 r. została zgłoszona do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych: emerytalnego, rentowych, chorobowego i wypadkowego oraz obowiązkowego ubezpieczenia zdrowotnego.

dowód: zaświadczenie lekarskie, wniosek o zwiększenie kosztów uzyskania przychodu, karta szkolenia BHP, druk (...), umowa o pracę (k. 27)

Według twierdzeń stron, odwołująca miała pracować w biurze przedsiębiorstwa, od poniedziałku do piątku w godzinach od 16.30 do 21-22 oraz w soboty w godzinach od 8.30-9.00 do 17.00. Do obowiązków odwołującej miało należeć sporządzanie kosztorysów przetargowych oraz wyszukiwanie ofert przetargowych w programie komputerowym, w internecie na stronie informacjepretargowe.pl. (...) miała zajmować się przygotowaniem dokumentów do księgowości, tj. faktur, a także dostarczaniem ich księgowej.

dowód: zeznania świadków: H. K. (k. 61v-62), W. W. (k. 62), T. T. (k. 96v-97); zeznania zainteresowanego (k. 97v-98); zeznania odwołującej (k. 98v-99)

W związku z zatrudnieniem w (...) Wojewódzkiej K. (...) w P., odwołująca świadczyła pracę w okresie od 3 marca 2014 r. do 17 marca 2014 r. i w dniu 1 kwietnia 2014 r., w godzinach od 7.30 do 15.30. Natomiast w okresach od 18 marca 2014 r. do 31 marca 2014 r. i od 2 kwietnia 2014 r. do 25 kwietnia 2014 r. A. D. przebywała na urlopie wypoczynkowym. Z kolei w dniu 7 marca 2014 r. odbierała 3 nadgodziny za czas przepracowany w dniu 3 stycznia 2014 r.

dowód: pismo (...) z 14.01.2016 r. (k. 110)

W związku z prowadzoną działalnością, R. T. wykazał następujące dane:

- w 2013 r. – przychód w wysokości 481.807,06 zł, dochód w kwocie 64.466,99 zł,
- w 2014 r. – przychód w wysokości 454.418,70 zł, dochód w kwocie 55.266,64 zł.

dowód: zeznania podatkowe za lata 2013-2014 (k. 65-78)

Od 28 kwietnia 2014 r. A. D. stała się niezdolna do pracy w związku z ciążą.

bezsporne

Postanowieniem z dnia 1 lutego 2016 r. Sąd Okręgowy w Poznaniu postanowił przeprowadzić dowód z opinii biegłego ginekologa na okoliczność czy odwołująca od 3 marca 2014 r. była zdolna do podjęcia zatrudnienia i wykonywania pracy na rzecz płatnika składek na stanowisku pracownika administracyjno-biurowego w pełnym wymiarze czasu pracy, w szczególności mając na uwadze: (i) fakt równoległego zatrudnienia w (...) Wojewódzkiej K. (...) w P., (ii) konieczność dojazdów między miejscem zamieszkania i miejscami zatrudnienia odwołującej, ((...)) specyfikę w/w stanowiska pracy oraz (iv) fakt, iż od 2010 r. podejmowała próby zajścia w ciążę za pomocą zabiegu in vitro oraz wykonania kolejnej procedury in vitro w dniu 31 stycznia 2014 r. (data transferu).

Biegły ginekolog wskazał, że odwołująca w 2013 r. i 2014 r. była leczona z powodu niepłodności w klinice (...). Wykonano u niej zabieg zapłodnienia pozaustrojowego z transferem zarodka do macicy w dniu 31 stycznia 2014 r. Zalecono suplementację fazy lutealnej Luteiną i D.. **Od tego momentu odwołująca była w ciąży.** W czasie pierwszej wizyty ginekologicznej dnia 19 lutego 2014 r. uwidoczniono pęcherzyk ciążowy w jamie macicy, co świadczyło na tym etapie o prawidłowym rozwoju ciąży. W trakcie kolejnych wizyt ginekologicznych od dnia 16 kwietnia 2014 r. nie stwierdzono nieprawidłowości w przebiegu ciąży.

Odwołująca pracowała w (...), od godziny 7.30 do 15.30, jako rzecznik prasowy. Dnia 3 marca 2014 r. zawarła dodatkową umowę o pracę z (...) s.c. na stanowisku pracownika administracyjno-biurowego. Według własnych zeznań, odwołująca pracowała tam 4-5 dni w tygodniu, od poniedziałku do piątku, od 16.30 do 21-22 oraz w soboty od 8.30-9.00 do 17.00. Natomiast czas przejazdu do P. wynosił między 0:45 a 1 h. Odwołująca od 3 do 17 marca 2014 r. oraz 1 kwietnia 2014 r. wykonywała pracę w (...), w godzinach od 7.30 do 15.30, natomiast a od 18 do 31 marca 2014 r. oraz od 2 do 25 kwietnia 2014 r. przebywała na urlopie wypoczynkowym.

Biegły uznał zatem, że w okresie od 3 marca 2014 r. do 17 marca 2014 r. w dni powszednie dzień pracy odwołującej mógł wyglądać następująco:

od 5.30 do 6.30 – przygotowanie do wyjazdu do pracy

od 6.30 do 7.30 – dojazd do P.

od 7.30 do 15.30 – praca w (...)

od 15.30 do 16.30 – dojazd do (...) s.c.

od 16.30 do 21-22.00 – praca w (...) s.c.

od 21.-22.00 do 22-23.00 – dojazd do domu

od 22-23.00 do 5.30 – czas na wypoczynek

Wobec powyższego biegły uznał, iż w tym okresie odwołująca podjęła się bardzo intensywnych obowiązków zawodowych mając świadomość, że jest w ciąży będącej wynikiem zapłodnienia pozaustrojowego. Powołując się na literaturę medyczną, biegły wskazał, iż ciąża taka jest ciążą specjalnej troski i jej przebieg wiąże się ze zwiększonym ryzykiem wystąpienia patologii położniczych. W rekomendacjach (...) Towarzystwa Ginekologicznego w zakresie wybranych patologii wczesnej ciąży oraz postępowania w ciąży po zapłodnieniu in vitro wskazano, że „ciążarnym będącym w ciąży powstałej w wyniku zapłodnienia pozaustrojowego należy umożliwienie ciężarnej korzystanie z niezdolności do pracy ze względu na specyfikę ciąży po (...) traktowanej jako ciążę „specjalnej troski”. Również w ogólnie dostępnych zaleceniach kliniki (...) umieszczonych na stronie internetowej stwierdzono, że „pacjentka po transferze powinna prowadzić spokojny tryb życia, ograniczając aktywność fizyczną”. Wobec powyższego, biegły stwierdził, że styl życia odwołującej w okresie od 3 do 17 marca 2014 r. nie odpowiadał tym zaleceniom.

Od 3 marca 2014 r. odwołująca była niezdolna do podjęcia zatrudnienia i wykonywania pracy na rzecz płatnika składek (...) s.c. na stanowisku pracownika administracyjno-biurowego w pełnym wymiarze czasu pracy, ponieważ wówczas musiałaby pracować w dni powszednie w godzinach od 16.30 do 22.45, a jak sama podała tak długo nie pracowała. Ponadto obowiązki, które na siebie nałożyła w związku z podpisaniem nowej umowy o pracę w dniu 3 marca 2014 r. wymagały z jej strony dużego wysiłku, związane były z dodatkowym stresem, co było działaniem nierozsądnym, biorąc pod uwagę ogólne zalecenia, które przedstawia się ciężarnym w podobnych, jak odwołująca okolicznościach.

dowód: opinia biegłego (k. 153-159)

Na rozprawie w dniu 22 grudnia 2016 r. biegły podtrzymał opinię pisemną oraz wskazał, iż sformułowanie „niepłodność pierwotna” należy rozumieć, że osoba której dotyczy została uznana za niepłodną w tej relacji, sytuacji partnerskiej, w której się w danej chwili znajduje, bez determinowania po której stronie jest przyczyna niepłodności. Także w przypadku wykonywania pracy 3 razy w tygodniu od 16:30 do 20:30 i łączeniu tej pracy z pracą w (...) odpowiedź będzie podobna - to duże obciążenie, dodatkowy stres związany z przejazdem, nakładający się na stres związany z dopiero co dokonanym zapłodnieniem pozaustrojowym. Według 30-letnich doświadczeń zawodowych biegłego, panie po takim zapłodnieniu prowadzą oszczędzający tryb życia, chodzi nie tylko o stres ale też o inwestycję kilku – kilkunastu tysięcy złotych. Sytuacja odwołującej z tej perspektywy jest unikalna. Pacjentki nie powinny koncentrować na zajściu w ciążę, bo stres utrudnia poczęcie. Natomiast odwołująca od daty transferu (31 stycznia 2014 r.) była w ciąży. Skuteczność procedur in vitro wynosi do 20%.

dowód: zeznania biegłego (k. 201)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie zeznań świadków W. W., H. K. i T. T., zeznań odwołującej A. D. i zainteresowanego R. T. oraz na podstawie dokumentów zgromadzonych w aktach organu rentowego i aktach sprawy.

Sąd uznał za w pełni wiarygodne i przydatne dla potrzeb niniejszego postępowania **dokumenty** zgromadzone w aktach sprawy oraz w aktach pozwanego organu rentowego. Przedmiotowe dokumenty zostały bowiem sporządzone przez osoby do tego powołane w ramach przysługujących im kompetencji oraz w przewidzianej prawem formie. Ponadto ich treść i forma nie były kwestionowane przez żadną ze stron procesu, a zatem i Sąd nie znalazł podstaw, by czynić to z urzędu.

Zeznania świadków Sąd uznał za wiarygodne, w części w jakiej znajdowały potwierdzenie w zgromadzonym materiale dowodowym. Świadkowie nie posiadali wiedzy odnośnie zakresu czynności wykonywanych przez odwołującą oraz odnośnie szczegółów zatrudnienia. Z zeznań świadków H. K. i T. T. wynika, iż odwołującą widzieli 3-4 razy, a W. W. – zaledwie raz.

Za niewiarygodne Sąd uznał **zeznania odwołującej** oraz **zeznania zainteresowanego** w zakresie opisującym jakoby A. D. stale i w wymiarze opisywanym przez strony wykonywała w dniu 3 marca 2014 r. umowę o pracę na stanowisku pracownika administracyjno-biurowego. Ani odwołująca, ani zainteresowany, nie przedstawili na tę okoliczność żadnych dowodów, czy to w postaci dokumentów sporządzonych przez odwołującą – ofert przetargowych, czy kosztorysów. Zdaniem Sądu Okręgowego okoliczności dotyczące zawarcia umowy o pracę, w tym charakter pracy, krótki okres domniemanej pracy oraz korzystanie przez odwołującą z urlopu wypoczynkowego w drugim miejscu pracy już od 18 marca 2014 r., nie mogą świadczyć, by rzeczywistym motywem zawarcia umowy o pracę były inne powody, aniżeli chęć uzyskania świadczenia z systemu zabezpieczenia społecznego. Za niewiarygodne należało ocenić twierdzenia zainteresowanego, iż odwołująca podpisywała się na liście obecności, skoro w piśmie z dnia 7 stycznia 2015 r. wyraźnie wskazano: „(...) oświadczam, iż nie dysponuje ewidencją czasu pracy Pani A. D. z uwagi na fakt, iż odwołująca wykonywała swoje obowiązki w trybie zadaniowym”. Niewiarygodne okazały się także twierdzenia stron odnośnie do godzin czasu pracy odwołującej. Z pisma (...) z dnia 14 stycznia 2016 r. wynika, iż odwołująca pracowała do godziny 15.30, a zatem niemożliwe jest by o tej samej godzinie rozpoczynała pracę u R. T.. Nadto według twierdzeń odwołującej przejazd z (...) do Zębowa zajmował jej 45-50 min. W serwisie www.google.pl/maps/ najkrótsza odległość pomiędzy siedzibą (...) Wojewódzkiej K. (...), a siedzibą firmy (...) s.c. wynosi około 74 km. Niepodobna przyjąć, by odległość ta była możliwa do przejechania w czasie krótszym niż 1 godzina. Istotne przy tym jest również to, że w tym wyliczeniu nie uwzględniono aktualnej sytuacji drogowej, która z pewnością miała wpływ na czas przejazdu odwołującej. Powyższe czyni bardzo wątpliwym twierdzenie stron, by odwołująca pracowała do godziny 21-22.

W ocenie Sądu opinia przedstawiona przez biegłego ginekologa M. Z., została sporządzona wnikliwie i rzetelnie. Wyczerpująco i szczegółowo wyjaśnia istotę stanu zdrowia odwołującej z uwzględnieniem posiadanych przez biegłego wiadomości specjalnych. Przed wydaniem opinii biegły zapoznał się z dostarczoną dokumentacją. Ponadto dysponował wszelkimi informacjami umożliwiającymi wydanie trafnej opinii i informacje te w sposób prawidłowy wykorzystał. Wnioski zawarte w opinii są jasne i logiczne, nie zawiera ona wewnętrznych sprzeczności, uwzględnia wszystkie istotne okoliczności sprawy.

Sąd zważył, co następuje:

Kwestią sporną było to, czy organ rentowy zasadnie uznał, że A. D. zgłoszona jako pracownik od 3 marca 2014 r. przez płatnika składek (...) s.c. R. T. M. T. z siedzibą w Z. nie podlega obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu i wypadkowemu od 3 marca 2014 r.

Zgodnie z art. 6 ust. 1, art. 11 ust. 1 i art. 12 ust. 1 w zw. z art. 13 ust. 1 ustawy o sus, osoby fizyczne, które są pracownikami od dnia nawiązania stosunku pracy do dnia ustania tego stosunku podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu i wypadkowemu.

Zgodnie z art. 2 kp, za pracownika uważa się osobę zatrudnioną na podstawie umowy o pracę, powołania, wyboru, mianowania lub spółdzielczej umowy o pracę. Zgodnie z art. 22 ust. 1 kp, przez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę, a pracodawca - do zatrudniania pracownika za wynagrodzeniem. Zgodnie z art. 11 kp nawiązanie stosunku pracy oraz ustalenie warunków pracy i płacy, bez względu na podstawę prawną tego stosunku, wymaga zgodnego oświadczenia woli pracodawcy i pracownika. Użyty w art. 2 kp zwrot „zatrudniona” oznacza istnienie między pracownikiem, a pracodawcą więzi prawnej, która jest warunkiem koniecznym, a zarazem wystarczającym, dla przyznania danej osobie statusu pracownika. Tą więzią jest pozostawanie w stosunku pracy, o którym mowa w przytoczonym powyżej.

Stosunek pracy uzewnętrznia wolę umawiających się stron, z których jedna deklaruje wolę świadczenia pracy natomiast druga stworzenie stanowiska pracy i zapewnienie świadczenia pracy za wynagrodzeniem. Samo zawarcie umowy o pracę nie stanowi przesłanki nawiązania pracowniczego stosunku ubezpieczenia społecznego, taką przesłanką jest zatrudnienie rozumiane jako wykonywanie pracy w stosunku pracy (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 września 2000 r., II UKN 692/99). Choć zatem – według art. 11 kp - dla nawiązania stosunku pracy niezbędnymi, a według art. 26 kp wystarczającymi, są zgodne oświadczenia woli pracodawcy i pracownika, to dla objęcia ubezpieczeniem społecznym jest istotne to, czy strony zawierające umowę o pracę miały realny zamiar wzajemnego zobowiązania się przez pracownika do świadczenia pracy, a przez pracodawcę do dania mu pracy, oraz to czy zamiar stron został w rzeczywistości zrealizowany. Innymi słowy, celem i zamiarem stron umowy o pracę winna być, więc faktyczna realizacja treści stosunku pracy w granicach zakreślonych zawartą umową.

W obowiązującym orzecznictwie dużo uwagi poświęca się kwestii podlegania ubezpieczeniom społecznym z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę. Wskazuje się m.in., iż do ustalenia, że doszło do powstania pomiędzy stronami stosunku pracy nie jest wystarczające spełnienie warunków formalnych zatrudnienia, takich jak zawarcie umowy o pracę, przygotowanie zakresu obowiązków, zgłoszenie do ubezpieczenia, a konieczne jest ustalenie, że strony miały zamiar wykonywać obowiązki stron stosunku pracy i to czyniły (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 14 lutego 2013 r., III AUa 1432/12). Korzystanie ze świadczeń z ubezpieczenia społecznego na skutek podlegania obowiązkowemu ubezpieczeniu społecznemu samo w sobie nie mogłoby być określone jako sprzeczne z prawem. Skorzystanie z ochrony gwarantowanej pracowniczym ubezpieczeniem społecznym jest legalnym celem zawierania umów o pracę (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 10 lutego 2006 r., I UK 186/05).

Dla wywołania skutków prawnych związanych z istnieniem danego stosunku zobowiązaniowego nie jest wystarczające jedynie zawarcie umowy od strony formalnej, ale decydujące jest rzeczywiste realizowanie i trwanie stosunku pracy w granicach wyznaczonych treścią art. 22 kp. Sama wola stron nie jest wystarczająca, skoro nie towarzyszy jej realizowanie umowy. Do cech pojęciowych pracy stanowiącej przedmiot zobowiązania pracownika w ramach stosunku pracy należy osobiste i odpłatne jej wykonywanie w warunkach podporządkowania. Stosunek ubezpieczeniowy jest następczy wobec stosunku pracy i powstaje tylko wówczas, gdy stosunek pracy jest realizowany (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 3 września 2013 r., III AUa 1247/13). Umowa o pracę wywołuje skutki nie tylko bezpośrednie, dotyczące wprost wzajemnych relacji między pracownikiem i pracodawcą, lecz także dalsze, pośrednie, w tym w dziedzinie ubezpieczeń społecznych: kształtuje ona bowiem stosunek ubezpieczenia społecznego, określa wysokość składki, a w konsekwencji prowadzi do uzyskania odpowiednich świadczeń. Są to skutki bardzo doniosłe, zarówno z punktu widzenia interesu pracownika (ubezpieczonego), jak i interesu publicznego, należy zatem uznać, że ocena postanowień umownych może i powinna być dokonywana także z punktu widzenia prawa ubezpieczeń społecznych (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z 8 września 2016 r., III AUa 983/15).

Zgodnie z treścią art. 83 § 1 kc nieważne jest oświadczenie woli złożone drugiej stronie za jej zgodą dla pozorów. Pozorność wyraża się w braku zamiaru wywołania skutków prawnych i jednoczesnym zamiarze stworzenia okoliczności mających na celu zmylenie osób trzecich. Istotne znaczenie ma niezgodność między aktem woli a jego uzewnętrznieniem.

Nie podlega pracowniczemu ubezpieczeniu społecznemu osoba, która zawarła umowę o pracę dla pozorów, a więc w sytuacji, gdy przy składaniu oświadczeń woli obie strony miały świadomość, że osoba ta, określona w umowie jako pracownik, nie będzie świadczyć pracy, a druga strona, określona w umowie jako pracodawca, nie będzie z tej pracy korzystać. Pozorność umowy wzajemnej w rozumieniu art. 83 § 1 kc występuje wówczas, gdy strony umowy składając oświadczenia woli nie zamierzają osiągnąć skutków, jakie prawo wiąże z wykonywaniem tej umowy.

Przez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę, a pracodawca do zatrudniania pracownika za wynagrodzeniem (art. 22 § 1 kp). O tym, czy strony istotnie nawiązały umowę o pracę nie decyduje zatem formalne zawarcie (podpisanie) umowy nazwanej umową o pracę, lecz faktyczne i rzeczywiste realizowanie na jej podstawie elementów charakterystycznych dla stosunku pracy - przede wszystkim

świadczenie pracy przez pracownika z zamiarem wykonywania obowiązków pracowniczych, czyli świadczenie pracy podporządkowanej, w charakterze pracownika, w czasie i miejscu oznaczonym przez pracodawcę. Tym samym w odniesieniu do umowy o pracę pozorność polega na tym, że strony nie zamierzają osiągnąć skutków wynikających z tej umowy, a określonych w art. 22 kp (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 stycznia 2008 r., I UK 223/07, wyrok z dnia 5 października 2006 r., I UK 120/06, M. Raczkowski "Pozorność w umownych stosunkach pracy" Lexis-Nexis, W-wa 2010, s.200-202).

„Dla stwierdzenia, że podporządkowanie pracownika pracodawcy występuje w treści stosunku prawnego z reguły wskazuje się na takie elementy jak: określony czas pracy i miejsce wykonywania czynności, podpisywanie listy obecności, podporządkowanie pracownika regulaminowi pracy oraz poleceniom kierownictwa co do miejsca, czasu i sposobu wykonywania pracy oraz obowiązek przestrzegania norm pracy, obowiązek wykonywania poleceń przełożonych, wykonywanie pracy zmianowej i stała dyspozycyjność, dokładne określenie miejsca i czasu realizacji powierzonego zadania oraz ich wykonywanie pod nadzorem kierownika”. (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 23 października 2013 r., III AUa 226/13)

Oceniając wyżej sprawozdany stan faktyczny w świetle przytoczonych przepisów, przy uwzględnieniu ich wykładni ustalonej w orzecznictwie, Sąd uznał, że pomiędzy odwołującą A. D., a zainteresowanymi R. T. i M. T. nie doszło do nawiązania stosunku pracy.

Strony nie naprowadziły przekonujących dowodów na poparcie twierdzenia, że dnia 3 marca 2014 r. A. D. podjęła się realizacji umowy o pracę. Strony przedstawiły wprawdzie listę płac, umowę o pracę oraz inne dokumenty potrzebne do zatrudnienia pracownika, jednakże to za mało, by uznać, iż A. D. faktycznie świadczyła pracę na rzecz (...) s.c. Okoliczność ta nie wynikała również z zeznań świadków, którzy nie posiadali wiedzy odnośnie szczegółów zatrudnienia oraz domniemanej pracy odwołującej. Z zeznań tych nie wynikają konkretne okoliczności pozwalające na stwierdzenie z całą odpowiedzialnością, że odwołująca rzeczywiście wykonywała pracę na rzecz zainteresowanych jako ich pracownik. Na ich podstawie nie jest możliwe ustalenie elementów charakteryzujących stosunek pracy. W toku postępowania strony wskazywały, iż odwołująca miała rozpoczynać pracę o godzinie 16.30, a dojazd do siedziby firmy miał jej zajmować od 45 do 50 minut. Nie można przy tym zgodzić się, aby w/w czas był wystarczający do pokonania odległości około 74 km, a taka odległość dzieli siedzibę (...) Wojewódzkiej K. (...) do siedziby firmy (...) s.c. Nawet gdyby przyjąć, iż faktycznie czas dojazdu odwołującej zajmował jej nie więcej niż 50 minut, to trudno przyjąć, by stan jej zdrowia pozwalał na tak intensywne realizowanie obowiązków zawodowych, związanych z zatrudnieniem w dwóch miejscach pracy. Jak wynika z zeznań odwołującej, co najmniej od 2010 r. starała się ona zająć w ciąży przy pomocy metody in vitro. Ostatni zabieg przeprowadzono w dniu 31 stycznia 2014 r. Według ogólnych zaleceń kliniki, w której został on przeprowadzony, jak również opinii biegłego ginekologa wynika, iż odwołująca od tej daty winna prowadzić oszczędny tryb życia. Zwłaszcza, że ciąża została potwierdzona przez prowadzącego lekarza ginekologa w dniu 19 lutego 2014 r. Zatem podejmując decyzję o dodatkowym zatrudnieniu odwołująca wiedziała o ciąży i związanym z tym ryzykiem. Odwołująca wskazywała ponadto, iż z uwagi na wypracowane nadgodziny, mogła wcześniej zwolnić się z pracy w (...) i udać się do R. (...). Jednakże z pisma tego ostatniego wynika, że tylko w dniu 7 marca 2014 r. odwołująca odbierała 3 nadgodziny za czas przepracowany w dniu 3 stycznia 2014 r. Trudno także dopatrzeć się szczegółów i efektów domniemanej pracy odwołującej na rzecz zainteresowanych.

Na brak zamiaru świadczenia pracy ze strony odwołującej wskazuje również ta okoliczność, że zdecydowała się na skorzystanie z urlopu wypoczynkowego w związku z zatrudnieniem w (...), z którego korzystała od 18 do 31 marca 2014 r. oraz od 2 do 25 kwietnia 2014 r.

Konkludując, umowę o pracę zawartą pomiędzy odwołującą a zainteresowanymi dnia 3 marca 2014 r. należy ocenić jako umowę pozorną, zawartą bez zamiaru jej realizacji.

Zgodzić się należy także ze stwierdzeniem, że samo zawarcie umowy o pracę jest dopuszczalne na zasadzie swobody umów. W sytuacji jednak, gdy powoduje powstanie skutków na zewnątrz, tak jak w przedmiotowej sytuacji w zakresie podlegania obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym, organ rentowy jest uprawniony do badania tego, czy zawarcie takiej umowy a tym samym zgłoszenie do ubezpieczeń było zgodne z rzeczywistym stanem, czy też

fikcyjne, pozorne, analizowania tego, jaki był cel stworzenia tytułu podlegania ubezpieczeniom społecznym (art. 58 kc). Przede wszystkim należy wskazać na brak dowodów na wykonywanie pracy przez odwołującą, w zakresie wynikającym z umowy o pracę. Okoliczności sprawy wskazują także na to, iż zawarcie umowy nie miało na celu realizacji jej zobowiązań, ale wyłącznie uzyskanie świadczeń z ubezpieczenia społecznego. Wykonując przez okres niespełna dwóch miesięcy pracę strony chciały stworzyć wrażenie, iż jest ona realizowana, a zatem nie jest umową pozorną.

Mając wszystko powyższe na względzie, Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 1 kpc oraz wyżej sprawozdanych przepisów prawa materialnego **oddalił odwołanie** od decyzji organu rentowego z dnia 3 października 2014 r. – punkt 1 sentencji wyroku.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 kpc, przyjmując stawkę wynagrodzenia radcowskiego równą 60 zł, zgodnie z wnioskami pełnomocników odwołującej i organu rentowego (oświadczenia pełnomocników na rozprawie dnia 22.12.2016 r. – k. 202).

Wobec powyższego, tytułem zwrotu kosztów procesu (zastępstwa procesowego) Sąd **zasądził od odwołującej na rzecz pozwanego organu rentowego kwotę 60 zł** – punkt 2. sentencji wyroku.

/-/ Maciej Nawrocki